

การส่งกลับคนต่างด้าวไปนอกราชอาณาจักรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดตาก :
ช่องทางและกระบวนการ ความต้องการ ความพึงพอใจ และปัญหาอุปสรรค

อาจารย์ช่อพฤษ์ ฝิวู้*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ความพึงพอใจและปัญหาอุปสรรคของคนต่างด้าวในการส่งกลับไปยังภูมิลำเนาเดิม ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความต้องการของคนต่างด้าวในช่องทางการส่งกลับไปยังภูมิลำเนาเดิม พบว่า คนต่างด้าวต้องการเดินทางออกไปยังนอกราชอาณาจักรไทยโดยช่องทางธรรมชาติมากกว่าช่องทางสะพานมิตรภาพไทย – พม่า ต้องการส่งกลับในช่องทางธรรมชาติทำเรือ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓ และรองลงมา เป็นช่องทางสะพานมิตรภาพไทย - พม่า คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗

๒. ความพึงพอใจของคนต่างด้าวที่ถูกส่งกลับต่อกระบวนการส่งกลับคนต่างด้าวไปยังนอกราชอาณาจักรไทย ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านกระบวนการขั้นตอน และโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๓. ปัญหาอุปสรรค พบว่า การให้คำแนะนำตอบข้อซักถามการใช้ภาษาในบางครั้งการสื่อสารยังไม่มีความชัดเจน ไม่สามารถอธิบายให้คนต่างด้าวเข้าใจได้โดยง่าย และกระบวนการส่งกลับนั้นคนต่างด้าวมีความต้องการในการเดินทางกลับด้วยตนเองและเสียค่าใช้จ่ายเอง เนื่องจากมีความรู้สึกลดท้อ และสะดวกสบายมากกว่า

คำสำคัญ : ความต้องการ คนต่างด้าวช่องทางและกระบวนการ ความพึงพอใจ

Abstract

This research entitled ‘Repatriation of Immigrants in Tak : laws, route, process, needs, attitudes, problems and obstacles’ is aimed at surveying the needs of the immigrant s concerning crossing points within the Tak province to their homeland; their attitudes towards the repatriation process of the Tak Immigration Office; and the problems as well

* อาจารย์ประจำวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

as the safety of repatriation in different crossing points. Here, multi-stage sampling is employed: first, cluster sampling and, second, random sampling. The statistical tools for analyzing data are percentage, average, standard deviation. The statistical significant is determined at the level of .05. The findings were as follows:

๑. With respect to the repatriation routes in Tak, the immigrants prefer natural crossing points to the Thailand - Myanmar Friendship Bridge. The ferry ports are the most wanted, and are wanted by ๓๕๓ people, being ๘๘.๓% of all. The Thailand-Myanmar Friendship Bridge follows it, and is voted by ๔๗, being ๑๑.๗% of all.

๒. The level of satisfaction is, generally, high. There are two things that are considered very satisfying. Coming first is the staff, with the highest average. Following it is the process.

๓. With regards to problems of, and additional comments, on the repatriation, it is found that answering the immigrants 'questions sometimes fails as the staff is not able to communicate with them effectively, and that the immigrants wish to return to their hometowns and handle the expense of doing so by themselves because this way makes them feel safer and more convenient.

Keywords : Need, Immigrant, Crossing point and process, Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ต้องการพัฒนาประเทศของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอุตสาหกรรมเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจทุกส่วนในสังคมไทยทำให้ประชาชนที่อยู่ในวัยทำงานต้องอพยพหรือเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้ามาสู่เมืองใหญ่ทั้งในกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑลจำนวนมากขึ้นทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในกิจการที่สำคัญบางประเภทในท้องถิ่น จึงเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดการไหลทะลักเข้ามาของคนต่างชาติและลักลอบไปทำงานตามสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทย (จิระศักดิ์ เพชรตรา, ๒๕๔๑, หน้าผนวก ฉ) แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทย และพบว่ามีลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากพม่าจำนวนมาก เนื่องจากภูมิประเทศ สะดวกต่อการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้ได้มีการกำหนดมาตรการด้านการปราบปราม และการสกัดกั้น อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากสถิติการจับกุมเพื่อผลักดันส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักร ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ พบว่า มีค่าเฉลี่ย โดยรวมมีจำนวนผู้ถูกจับกุมผลักดันส่งกลับ จำนวน ๑๓๘,๑๓๑ คนต่อปี (ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก, ๒๕๕๕, หน้า ๒๙) ซึ่งผู้หลบเข้าเมืองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสังคมและการเมือง ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ด้านการอนามัยและสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง

และด้านภาพพจน์ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่พบในด้านภาพพจน์ของประเทศที่ผ่านมาได้มีปรากฏข่าวสารกล่าวว่าการไทยใช้ความรุนแรงในการผลักดันหรือส่งกลับผู้หลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งการจำกัดสิทธิในด้านต่างๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดภาพพจน์ทางลบกับประเทศไทย ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้วการดำเนินการของฝ่ายไทยยึดหลักมนุษยธรรมมาโดยตลอด (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, ๒๕๕๐, หน้า ๑๑๑)

จากสถานการณ์ต่างๆ ดังกล่าว คณะผู้วิจัยตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตากร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ได้ตระหนักถึงสถานการณ์การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองและสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการผลักดันส่งกลับของคนต่างด้าวไปยังนอกราชอาณาจักรไทย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการศึกษารองรับคนต่างด้าวไปนอกราชอาณาจักรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดตาก : ช่องทางและกระบวนการ ความต้องการ ความพึงพอใจ และปัญหาอุปสรรค เพื่อนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ การสกัดกั้น ป้องกันปราบปราม จับกุม ผลักดัน และส่งกลับให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความต้องการของคนต่างด้าวในช่องทางการส่งกลับในเขตพื้นที่จังหวัดตากไปยังภูมิลำเนาเดิม
๒. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนต่างด้าวที่ถูกส่งกลับต่อกระบวนการส่งกลับคนต่างด้าวไปยังนอกราชอาณาจักรไทยของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก
๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ รวมถึงความปลอดภัยจากการส่งกลับของคนต่างด้าวในช่องทางต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นการศึกษาถึงความต้องการของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทยของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ กระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ รวมถึงความปลอดภัยจากการส่งกลับของคนต่างด้าวในช่องทางต่างๆ

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมและส่งกลับมายังพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ค่าเฉลี่ย ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๘,๑๓๑ คนต่อปี กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรนั้นเก็บตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, ๒๕๔๘, หน้า ๖๓)

ระยะเวลาการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการส่งกลับคนต่างด้าวไปนอกราชอาณาจักรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดตาก : ช่องทางและกระบวนการ ความต้องการ ความพึงพอใจ และปัญหาอุปสรรค เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ - เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

สมมติฐานการวิจัย

๑. คนต่างด้าวมีความต้องการในการเลือกเดินทางออกไปยังนอกราชอาณาจักรไทยในช่องทางธรรมชาติมากกว่าช่องทางสะพานมิตรภาพไทย - พม่า

๒. คนต่างด้าวมีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งกลับของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตากอยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิด

ในเรื่องการส่งกลับคนต่างด้าวไปนอกราชอาณาจักรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดตาก : ช่องทางและกระบวนการ ความต้องการ ความพึงพอใจ และปัญหาอุปสรรค ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ดังต่อไปนี้ ข้อมูลทั่วไปของตรวจคนเข้าเมืองตาก รูปแบบในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง นโยบายข้ามชาติก่อนปี ๒๕๔๔ และนโยบายหลังปี ๒๕๔๔ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. ทบทวนเอกสาร ศึกษาข้อมูลทั่วไปของคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ศึกษา คือ คนต่างด้าวที่ถูกจับกุม และส่งตัวกลับมายังพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน ๔๐๐ คน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ข้อมูลตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑.๑ ข้อมูลทั่วไป ๑.๒ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมือง โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ ข้อมูลตอนที่ ๒ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการของคนต่างด้าวในการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย ข้อมูลตอนที่ ๓ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย ข้อมูลตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูล ๒ ประเภท คือ ๑.๑) จากเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือทางวิชาการ เอกสาร งานวิจัย บทความ วิทยานิพนธ์ รวมทั้ง

เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ๑.๒) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลโดยตรงจากกลุ่มเป้าหมาย คือ คนต่างด้าวที่ถูกจับกุม

๕. วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ ข้อคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เสนอข้อมูลเป็นความเรียง ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทย วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เสนอข้อมูลเป็นความเรียง

๖. สรุปผลตามวัตถุประสงค์และอภิปรายผลตามสมมติฐานโดยนำทฤษฎี เอกสาร กฎหมาย ต่างๆ อภิปรายประกอบ

ผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ความต้องการของคนต่างด้าวในช่องทางการส่งกลับในเขตพื้นที่จังหวัดตากไปยังภูมิลำเนาเดิม พบว่าช่องทาง/เส้นทางที่ปลอดภัยและสมัครใจเดินทางกลับประเทศ พบว่าช่องทางอื่นๆ คือท่าเรือ มีจำนวนมากที่สุด จำนวน ๓๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓ มากกว่าช่องทางสะพานมิตรภาพ ไทย - พม่า ซึ่งมีจำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ เมื่อพิจารณาระยะเวลานับตั้งแต่ถูกกักตัวจนถึงการส่งกลับที่เห็นว่าเหมาะสม พบว่าไม่เกิน ๗ วัน มีจำนวนมากที่สุด ๓๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗ รองลงมา ไม่เกิน ๑๕ วัน มีจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ น้อยที่สุด เกิน ๔๕ วันมีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ เมื่อพิจารณาวิธีการที่ท่านยินยอมและสมัครใจ พบว่า มากที่สุดคือยานพาหนะที่ตนเองหาและเสียค่าใช้จ่ายเอง มีจำนวน ๒๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐ ซึ่งมากกว่าการยินยอมและสมัครใจโดยใช้ยานพาหนะทางราชการ มีจำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ เมื่อพิจารณาการได้รับความปลอดภัยจากกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย พบว่าอยู่ในระดับมาก มีจำนวนมากที่สุด จำนวน ๒๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๒ รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ น้อยที่สุดคืออยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่เกี่ยวกับความต้องการของ
คนต่างด้าวในการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทย

ความต้องการของคนต่างด้าวในการส่งกลับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	๔๐๐	๑๐๐.๐
๑. ช่องทาง/เส้นทางที่ท่านคิดว่าปลอดภัย และสมัครใจเดินทางกลับประเทศ		
๑.๑ สะพานมิตรภาพไทย - พม่า	๔๗	๑๑.๘
๑.๒ อื่น ๆ ทำเรือ	๓๕๓	๘๘.๒
๒. ระยะเวลานับตั้งแต่ถูกกักตัวจนถึงการ ส่งกลับที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม		
๒.๑ ไม่เกิน ๗ วัน	๓๘๗	๙๖.๗
๒.๒ ไม่เกิน ๑๕ วัน	๑๑	๒.๘
๒.๓ ไม่เกิน ๓๐ วัน	๐	๐.๐
๒.๔ ไม่เกิน ๔๕ วัน	๐	๐.๐
๒.๕ เกิน ๔๕ วัน	๒	๐.๕
๓. วิธีการที่ท่านยินยอมและสมัครใจที่จะ เดินทางกลับ		
๓.๑ ยานพาหนะทางราชการ	๑๘๘	๔๗.๐
๓.๒ ยานพาหนะที่ตนเองหาและเสีย ค่าใช้จ่ายเอง	๒๑๒	๕๓.๐
๔. การได้รับความปลอดภัยจากกระบวนการ ส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย		
๔.๑ น้อยที่สุด	๒	๐.๕
๔.๒ น้อย	๑๒	๓.๐
๔.๓ ปานกลาง	๘๙	๒๒.๓
๔.๔ มาก	๒๘๑	๗๐.๒
๔.๕ มากที่สุด	๑๖	๔.๐

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจของคนต่างด้าวที่ถูกส่งกลับต่อกระบวนการส่งกลับคนต่างด้าวไปยังนอกราชอาณาจักรไทยของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก พบว่า ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา ด้านกระบวนการขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ตามลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทย แสดงเป็นภาพรวม

ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับที่
๑. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	๓.๘๑	๐.๓๓	มาก	๑
๒. ด้านกระบวนการขั้นตอน	๓.๖๕	๐.๒๕	มาก	๒
ภาพรวม	๓.๗๓	๐.๒๑	มาก	

ตาราง ๓ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทย ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
๑. เจ้าหน้าที่ใช้กิริยาวาจาสุภาพ	๓.๕๔	๐.๗๓	มาก	๔
๒. เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ	๔.๕๖	๐.๗๑	มากที่สุด	๑
๓. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้ อย่างชัดเจน ถูกต้อง	๓.๕๗	๐.๗๒	มาก	๓
๔. เจ้าหน้าที่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้	๓.๔๑	๐.๗๗	ปานกลาง	๖
๕. เจ้าหน้าที่สอบถามความสมัครใจในการเดินทางกลับ	๔.๓๘	๐.๗๗	มาก	๒
๖. จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน	๓.๔๗	๐.๗๒	ปานกลาง	๕

ตาราง ๔ ค่าจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทยในด้านกระบวนการขั้นตอน

ด้านกระบวนการขั้นตอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
๑. อาหารที่ท่านได้รับเพียงพอและเหมาะสม	๓.๐๔	๐.๗๑	ปานกลาง	๑๐
๒. ยานพาหนะในการเดินทางเหมาะสม	๓.๒๒	๐.๗๔	ปานกลาง	๙
๓. ช่องทางการส่งกลับนอกประเทศเหมาะสม	๔.๒๑	๐.๗๑	มาก	๒
๔. ห้องควบคุม/ห้องกักตัวเหมาะสม	๓.๖๓	๐.๗๑	มาก	๕
๕. มีการรักษาพยาบาล สุขภาพอนามัยในการเจ็บป่วยเหมาะสม	๓.๒๔	๐.๗๕	ปานกลาง	๘
๖. มีสิทธิในการติดต่อบุคคลภายนอกเหมาะสม	๓.๔๑	๐.๘๗	ปานกลาง	๗
๗. อาคารสถานที่ที่มีความสะอาด เรียบร้อย สะดวก ต่อการติดต่อ	๔.๔๑	๐.๗๐	มาก	๑
๘. มีการจัดพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วนอย่างเหมาะสมเพียงพอ	๔.๑๒	๐.๘๒	มาก	๓
๙. มีห้องน้ำบริการเหมาะสม เพียงพอ	๓.๗๔	๐.๗๒	มาก	๔
๑๐. สถานที่พักมีเพียงพอไม่แออัด	๓.๕๓	๐.๗๓	มาก	๖

ตอนที่ ๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ รวมถึงความปลอดภัยจากการส่งกลับของคนต่างด้าวในช่องทางต่างๆ พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ มีการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และให้คำแนะนำตอบข้อซักถามได้แต่ในบางครั้งทางด้านการใช้ภาษายังมีการสื่อสารที่ไม่สามารถอธิบายให้คนต่างด้าวเข้าใจได้โดยง่าย ด้านกระบวนการขั้นตอน พบว่าในกระบวนการต่างๆ มีการกำหนดขั้นตอนที่มีความเป็นระเบียบ มีการชี้แจงถึงกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ให้รับทราบ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำเนินการตามกระบวนการ

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า อาคารสถานที่ มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาดมีการจัดพื้นที่เป็นสัดส่วน ด้านความปลอดภัย พบว่า ในขั้นตอนกระบวนการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทยนั้นมีความปลอดภัย แต่มีความต้องการในการเดินทางกลับด้วยตนเองมากกว่า

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ คนต่างด้าวมีความต้องการในการเลือกเดินทางออกไปยังนอกราชอาณาจักรไทยในช่องทางธรรมชาติมากกว่าช่องทางสะพานมิตรภาพไทย - พม่า

จากผลการศึกษา ความต้องการของคนต่างด้าวในการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทยในช่องทาง / เส้นทางที่คิดว่าปลอดภัยและสมัครใจเดินทางกลับประเทศ คือช่องทางธรรมชาติ ทำเรื่องมีจำนวนมากที่สุด จำนวน ๓๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒ มากกว่าช่องทางสะพานมิตรภาพ ไทย - พม่า ซึ่งมีจำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘ พบว่าสมมติฐานในข้อที่ ๑ จึงได้รับการยอมรับ

สมมติฐานที่ 2 คนต่างด้าวมีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งกลับของตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตากอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษา ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทยของตรวจคนเข้าเมืองตาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๗๓ ดังนั้น สมมติฐานในข้อที่ ๒ จึงได้รับการยอมรับ

อภิปรายผล

๑. เพื่อศึกษาความต้องการของคนต่างด้าวในช่องทางการส่งกลับในเขตพื้นที่จังหวัดตากไปยังภูมิลำเนาเดิมจากการศึกษา พบว่า ผลความต้องการของคนต่างด้าวในการส่งกลับไปนอกราชอาณาจักรไทยซึ่งพิจารณาเป็นรายด้าน ช่องทางอื่นๆ ทำเรื่อง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒ มากกว่า ช่องทางสะพานมิตรภาพ ไทย - พม่า คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘ สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๑ “บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่”

๑.๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาตรา ๒๓ “เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องนำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่ และตามกำหนดเวลา” และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาตรา ๕๕ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควร ค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับดังกล่าวนี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามานั้นเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่มีปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ เป็นผู้เสีย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับจากผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งโดยสิ้นเชิงหรือร่วมกันตามแต่จะเลือกแต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นจะขอกลับโดยพาหนะอื่นหรือทางอื่น โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตก็ได้

๑.๒ ระยะเวลาเห็นว่าเหมาะสมนับตั้งแต่ถูกกักตัวจนถึงส่งกลับระยะเวลาไม่เกิน ๗ วัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ รองลงมาไม่เกิน ๑๕ วัน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ และน้อยที่สุด

ไม่เกิน ๓๐ วัน ซึ่งได้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ คัดค้านความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และข้อกำหนดหลักการป้องกันบุคคลภายใต้การคุ้มครองทุกรูปแบบหรือการจำกัด ข้อกำหนดที่ ๑๗

๑.๓ การยินยอมและสมัครใจของแรงงานต่างด้าว พบว่า คนต่างด้าวยินยอมและสมัครใจที่จะเดินทางกลับด้วยยานพาหนะของตนเองและเสียค่าใช้จ่ายเอง คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐ มากกว่าการยินยอมและสมัครใจโดยใช้ยานพาหนะทางราชการซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ ซึ่งได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๕ ตามมาตรา ๕๕ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ก็ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควร ค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับดังกล่าวนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามาเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๔ เป็นผู้เสีย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับจากผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งโดยสิ้นเชิงหรือร่วมกันก็ตามแต่จะเลือกแต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นจะขอกลับโดยพาหนะอื่นหรือทางอื่น โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตก็ได้และการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๑.๔ การได้รับความปลอดภัยจากกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย พบว่า คนต่างด้าวได้รับความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๓ รองลงมาความปลอดภัยปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ และระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๐.๕ ตามลำดับ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ตามมาตรา ๕๕ การส่งคนต่างด้าวกลับออกไป นอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ก็ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควรและสอดคล้องกับข้อกำหนดหลักการปกป้องบุคคลภายใต้การคุ้มครองทุกรูปแบบหรือการจำกัด

๒. ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

๒.๑ ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทย ด้านผู้ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาสอบถามความสมัครใจในการเดินทางกลับ และส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

๒.๒ ด้านกระบวนการขั้นตอน ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาคารสถานที่มีความสะอาด เรียบร้อยสะดวกต่อการติดต่อ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ช่องทางการส่งกลับนอกประเทศเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ อาหารที่ได้รับเพียงพอและเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของคนต่างด้าวต่อกระบวนการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทยนั้นได้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาตรา ๕๕

การส่งคนต่างด้าวกลับออกไป นอกพระราชอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับ โดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควรและสอดคล้องกับ ข้อกำหนดหลักการปกป้องบุคคลภายใต้การคุมขังทุกรูปแบบหรือการจำคุก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาในการกักตัวที่ไม่ยาวนานเกินไป ความสมัครใจกลับของคนต่างด้าวในการที่สมัครใจเสียค่าใช้จ่ายในการกลับเองและการรับรองในความปลอดภัยเมื่อส่งตัวกลับไปยังนอกราชอาณาจักรไทยให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

๑. นำหลักกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้นนั้นไปพัฒนาต่อยอดให้มีกระบวนการและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วได้ดียิ่งขึ้น

๒. การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับช่องทางกระบวนการหลังจากการส่งออกไปยังนอกราชอาณาจักรในเชิงลึก และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการส่งกลับไปยังนอกราชอาณาจักรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

จระศักดิ์ เพชรตรา. (๒๕๔๑). ปัญหาที่ตั้งค่ายอพยพผู้ลี้ภัยชาวกระเหรี่ยงตามแนวชายแดนไทย

พม่าที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก. (๒๕๕๕). เอกสารบรรยายสรุปตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก อำเภอ

แม่สอด จังหวัดตาก. ตาก: ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก.

สำนักตรวจคนเข้าเมือง. (๒๕๕๐). การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “มาตรการและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการหลบหนีเข้าเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (๒๕๔๘). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ ๔).

กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พรีนซ์.